

Oczami praktyków. Oczekiwania przedszkola, szkoły, placówki jako realizatora zaleceń określonych w orzeczeniach oraz wskazań zawartych w opiniach wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Anna Zych – pedagog w PPP nr 13 w Warszawie
doradca metodyczny m. st. Warszawy w zakresie pomocy
psychologiczno-pedagogicznej

***„Równie ważne, jeśli nie ważniejsze od faktów,
jest to, jak ludzie je postrzegają. Jeśli nie
zrozumiesz ich perspektywy, to nigdy nie
będziesz skuteczny.”***

William Ury

współpraca poradni, szkoły, przedszkola i placówki

Zadania Poradni

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych

§ 2. Do zadań poradni należy:

4) organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych

§ 3. 1. Diagnozowanie dzieci i młodzieży jest prowadzone w szczególności w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnienia mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu.

2. Efektem diagnozowania dzieci i młodzieży jest w szczególności:

1) wydanie opinii;

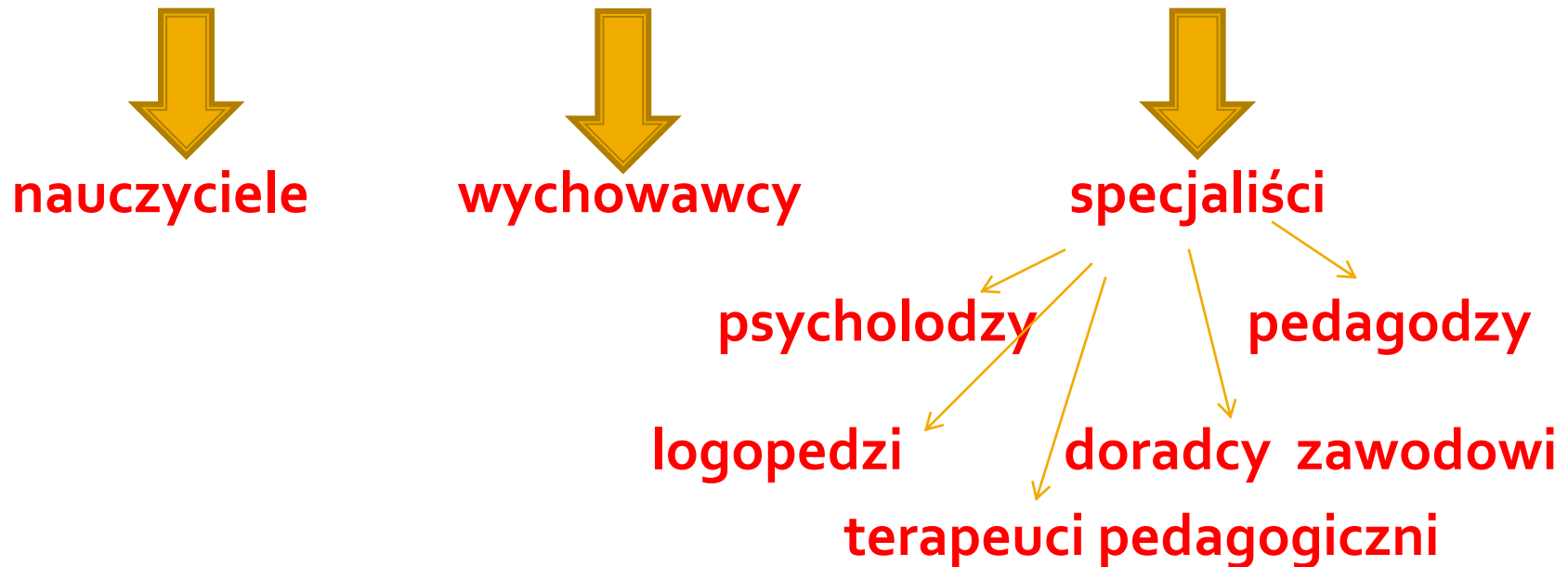
2) wydanie orzeczenia o potrzebie: kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży;

3) objęcie dzieci i młodzieży albo dzieci i młodzieży oraz rodziców bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną;

4) wspomaganie nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą

Zadania przedszkola, szkoły, placówki:

W szkole, przedszkolu, placówce pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielają prowadzący zajęcia z uczniem:

Jak przygotować dokument czytelny dla odbiorcy

opinia, orzeczenie

PPP
Poradnie
Specjalistyczne

Szkoły
Przedszkola
Placówki
Rodzice

ważne

- To, co mierzalne w procesie diagnozy, powinno się spotkać z tym, co jest obserwowalne w szkole, przedszkolu, czy placówce.
- Innymi słowami, diagnoza powinna być wyjaśnieniem przyczyn tego, co obserwuje nauczyciel w zachowaniu, umiejętnościach, sposobie pracy dziecka, lub też dostarczyć wskazówek do rozwiązania problemu, do zminimalizowania niepokojących objawów, które on obserwuje.

Język

- **Powstaje pytanie:** Jak rozwiązywać dylemat przygotowywania opinii, orzeczenia językiem przystępnym, zrozumiałym dla odbiorcy (nauczyciela, rodzica), ale również w taki sposób, by podkreślając indywidualność i niepowtarzalność każdego dziecka, dokumenty te zawierały jednoznaczne, zgodne z językiem nauki, specjalistyczne określenia ?

Język

WYMOGI KONSTRUOWANIA DOKUMENTU

- Wysoka fachowość pojęć i określeń psychologicznych (zgodna z językiem nauki, jednocześnie jasna i precyzyjna) pozwala na jednoznaczną interpretację opinii czy orzeczenia oraz możliwość porównywania, niezależnie od miejsca diagnozowania

OCZEKIWANIA ODBIORCY

- Używanie języka zrozumiałego nie tylko dla specjalisty ale też dla nauczyciela i rodzica
- Przybliżenie najczęściej używanych profesjonalnych pojęć i określeń z orzeczeń i opinii

Język

- Jednym z zadań nauczycieli jest zapoznanie się z tzw. językiem opinii, orzeczenia i nabycie umiejętności przełożenia informacji zawartych w dokumentach na faktyczne możliwości i sposób funkcjonowania dziecka w szkole, czy przedszkolu.
- Jest to podstawa do zapewnienia prawidłowej pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły.

Jak to osiągnąć?

- ✓ Organizować szkolenia dla nauczycieli, rad pedagogicznych np.: dotyczących rozumienia i interpretowania pojęć stosowanych w orzeczeniach i opiniach psychologiczno-pedagogicznych

- ✓ Doprecyzować specjalistyczne pojęcia w samym dokumencie, dodać **komentarz**, jak dane określenie przekładać się będzie np. na organizację lekcji i pracę konkretnym uczniem w odniesieniu do specyfiki przedmiotu
- ✓ Budować atmosferę dialogu, porozumienia (np. takim działaniem będą konsultacje nauczycieli ze specjalistą, który diagnozował dziecko, np. podczas wizyt psychologa w szkole etc.)

komentarz

- *„Przy czynnościach grafomotorycznych chłopiec pracuje zwykle w przeciętnym tempie oraz prezentuje duże trudności w zakresie planowania własnej pracy i organizowania spostrzeganego wzrokowo materiału. W tego typu pracy M. zawsze **stoi przed wyborem – albo dążenia do wysokiej jakości pisma i precyzji w pracy albo dobrego tempa pracy**. Osiągnięte przez niego efekty są często przeciętne dla wieku, ale analiza jakościowa stylu pracy pokazuje skalę deficytów w zakresie integracji wzrokowo – ruchowej.”*

komentarz

- *„Dla zrozumienia całości problemów edukacyjnych chłopca, równie ważne jak jego potencjał i deficyty rozwojowe, jest zrozumienie trudności chłopca z pracą w sytuacji zadaniowej. W. był zainteresowany zadaniami, zmotywowany do pracy, prezentował wysoką motywację do pokonywania napotykaných trudności. **Zwykle jakość jego myślenia przewyższała efekt** (chłopiec dobrze wnioskuje, ale dość powoli, popełnia drobne błędy etc.). Często potrzebuje potwierdzenia, wsparcia, zapewnienia go, że dobrze pracuje. Ma trudność z przechodzeniem do następnych zadań; **szczególnie, gdy nie udało mu się rozwiązać poprzedniego - jego myśli ciągle zajęte są tym, co próbował wykonać.** W. czasem dostrzega swój błąd, często wraca do poprzednich przykładów. Przy zadaniach słownych jego wypowiedzi są bardzo rozbudowane, szerokie, często zbyt dygresyjne, chaotyczne, chłopiec gubi główną myśl, trudno mu wybrać to, co najbardziej istotne.”*

Trudności nauczycieli

- „opinie są podobne do siebie, zbyt ogólne, nie dają informacji o specyfice funkcjonowania danego dziecka”
- „używane są wysoko specjalistyczne określenia bez komentarza np. : elizje, metatezy, dystraktory, perseweracje ”
- „analiza dokumentu nie potwierdza trudności dziecka obserwowalnych na lekcji, zawarte informacje są nieadekwatne do sposobu funkcjonowania w szkole.”

Przykład

Diagnoza

W wyniku badań psychologiczno-pedagogicznych przeprowadzonych w latach 2003-2010 stwierdzono:

- Poziom funkcji intelektualnych odpowiedni do wieku*
- Poziom funkcji wzrokowych obniżony w zakresie organizacji materiału percepcyjnego oraz pamięci*
- Poziom funkcji grafomotorycznych obniżony*

(koniec diagnozy)

Trudności specjalistów

- „zbyt ogólne określenia (np. zaburzenia percepcji wzrokowej), nieuwzględnianie poszczególnych aspektów danej funkcji oraz brak komentarza powodują, że niemożliwe jest konstruowanie precyzyjnego programu terapii
- „mieszanie słabych i mocnych stron powoduje wrażenie chaosu i utrudnia analizę dokumentu.”

Trudności specjalistów

- „brak opisu sposobu i jakości komunikacji (szczególnie u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym), sugestia by na tych etapach edukacyjnych we wszystkich przypadkach dokonywać diagnozy logopedycznej”
- „wykorzystywanie w opiniach i orzeczeniach informacji o funkcjonowaniu dziecka na podstawie notatki z przedszkola lub szkoły bez zaznaczania ich źródła”

Oczekiwania

- Zalecenia, wskazania dla szkoły (formy pomocy, warunki realizacji potrzeb rozwojowych i edukacyjnych)
- Zalecenia, wskazania dla nauczycieli, specjalistów
- Zalecenia, wskazania dla rodziców, dla ucznia

przykład

- *„Niezbędna jest dalsza praca dziewczynki na zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, rozwijanie wytrwałości i umiejętności koncentracji uwagi **oraz codzienna, systematyczna praca w domu** – doskonalenie umiejętności samokontroli i myślenia ortograficznego, uczenie planowania własnej pracy.”*

Zalecenia, wskazania

Zalecenia powinny być z jednej strony konkretne i szczegółowe:
„dziecko powinno pisać w zeszytach z powiększoną liniaturą”

lub

„wiadomości dziecka powinny być sprawdzane przede wszystkim podczas odpowiedzi ustnych z minimalnym udziałem prac pisemnych”

można też do nich dołączyć podstawowe zalecenia związane z różnymi typami dysfunkcji:

np. wskazania do dodatkowej konsultacji pod kątem ortoptycznym

Zalecenia, wskazania

Z drugiej strony powinny oddawać charakter pewnych prawidłowości, tendencje, wsparte przykładem, by nauczyciel mógł na ich podstawie opracować sposób postępowania z dzieckiem np.:

- *zwracanie uwagi dziecka na przewagę znaczenia jakości pracy nad czasem jej wykonania, zachęcanie do dokładniejszego pisania, kontroli zapisu prac, etc., nawet jeśli przez to czas pracy będzie wolniejszy,*
- *jeśli to możliwe, zmniejszanie partii tekstu do zapisania (np. notatki pisane w punktach, równoważnikami zdań, itp.),*
- *uczenie chłopca planowania i organizowania pracy grafomotorycznej (nazywanie dostrzeżonych prawidłowości, opisanie kolejnych etapów pracy do wykonania, sposób monitorowania osiągnięcia celu głównego).*

Zalecenia, wskazania

- Dobrze byłoby, żeby zawierały informacje o prognozie pozytywnej i negatywnej, czyli czego możemy się spodziewać, jeśli zalecenia, wskazania będą zrealizowane, a co może nastąpić w przypadku braku ich wypełnienia.
- Wskazania winny pokazywać tzw. punkty zapalne w funkcjonowaniu dziecka (*to, co najistotniejsze dla funkcjonowania dziecka, bez czego nie pójdziemy dalej*)

przykład

Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania, dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości i stwierdzonych deficytów dziecka:

- *spokojne podejście nauczycieli, uczenie dziewczynki radzenia sobie z problemami – dziecko bardzo łatwo wycofuje się, szczególnie gdy odbiera sytuację jako trudną dla siebie (gdy obecny jest podniesiony głos, niepokój, stres)*

c.d.

- *omawianie z dziewczynką preferowanych przez nią metod uczenia się, zaliczania materiału, poprawiania ocen, gdy to jest możliwe pozwalanie jej na wybór formy pracy (ustnie a pisemnie, test a praca opisowa etc.);*
- *uwzględnianie emocji dziewczynki w sytuacjach dla niej trudnych – uspokojenie, zadawanie pytań naprowadzających, wsparcie, odczekanie aż dziewczynka udzieli odpowiedzi lub powie „nie wiem”;*

***„Połączenie sił to początek, pozostanie
razem to postęp, wspólna praca to sukces.”***

Henry Ford

anna.zych@wczes.edu.pl

Dziękuję za uwagę